

**Mitigatieplan Rugstreeppad
realisatie schakelstation
Luttelgeest**

14 april 2010

Mitigatieplan Rugstreeppad realisatie schakelstation Luttelgeest

Mitigerende maatregelen in het kader van de Flora- en faunawet

Verantwoording

Titel	Mitigatieplan Rugstreeppad realisatie schakelstation Luttelgeest
Opdrachtgever	TenneT TSO B.V.
Projectleider	Suzanne Swenne
Auteur(s)	Esther Veldhoen en Margaret Konings
Projectnummer	4694008
Aantal pagina's	28 (exclusief bijlagen)
Datum	14 april 2010
Handtekening	

Colofon

Tauw bv
afdeling Water
Handelskade 11
Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 99 11
Fax (0570) 69 96 66

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom.
De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001.

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding.....	9
1.1 Aanleiding.....	9
1.2 Doel	9
1.3 Leeswijzer	9
2 Populatie Rugstreeppad, broedvogels en effecten.....	11
2.1 Rugstreeppad.....	11
2.2 Broedvogels	13
3 Effectbepaling.....	15
3.1 Amfibieën	15
3.2 Broedvogels	16
4 Mitigerende maatregelen.....	17
4.1 Schakelstation Kalenbergerweg	17
4.2 Maatregelen vooraf met betrekking tot het voorkomen van amfibieën binnen het plangebied.....	18
4.3 Maatregelen met betrekking tot amfibieën tijdens de werkzaamheden	19
4.4 Maatregelen met betrekking tot het wegvangen van rugstreeppadden binnen het werkgebied	20
4.5 Compenserende maatregelen met betrekking tot voortplantingswater	21
4.6 Maatregelen met betrekking tot broedvogels	22
4.7 Overige maatregelen.....	23
5 Conclusies en aanbevelingen	25
5.1 Conclusies.....	25
5.2 Aanbevelingen.....	25
6 Bronvermelding	27

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

TenneT is voornemens een schakelstation en kabeltracé aan te leggen in Luttelgeest. Eerder onderzoek heeft aangetoond dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de Rugstreeppad. De herinrichting kan mogelijk negatieve effecten op rugstreeppadden veroorzaken en daardoor de Flora- en faunawet overtreden. Tevens wordt binnen dit mitigatieplan het voorkomen van broedvogels kort besproken. Voornamelijk biedt het akkerland een broedbiotoop voor enkele vogels zoals Scholekster en Kievit.

Beleidswijziging Flora- en faunawet

De beoordeling van ontheffingsaanvraag van Flora- en faunawet is recentelijk gewijzigd. De Rugstreeppad in Nederland zijn zogenoemde “bijlage IV-soorten uit Tabel 3”. Voor deze soorten kan bij ruimtelijke ontwikkeling alleen nog ontheffing worden verleend als sprake is van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. De ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een belang genoemd in de Habitatrichtlijn. De noodzaak van een ontheffing kan voorkomen worden door het nemen van mitigerende maatregelen.

1.2 Doel

In opdracht van Tennet heeft Tauw een mitigatieplan voor de Rugstreeppad opgesteld waardoor wordt voorkomen dat de Flora- en faunawet wordt overtreden.

Het mitigatieplan kan samen met een ontheffingsaanvraag aan het ministerie van LNV worden voorgelegd. Het ministerie van LNV beoordeelt of de mitigerende maatregelen voldoende zijn. Vervolgens wordt een “positieve afwijzing” verleend: een afwijzing op een ontheffingsaanvraag omdat geen ontheffing nodig is. Met dit besluit kan worden aangetoond dat de Flora- en Faunawet niet wordt overtreden. Dit besluit komt van pas als bijvoorbeeld iemand bezwaar maakt tegen het project of om handhaving vraagt.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de in het plangebied voorkomende Rugstreeppad. In hoofdstuk 3 wordt uiteengezet welke negatieve gevolgen de beoogde ontwikkeling heeft voor de populatie rugstreeppadden. In hoofdstuk 4 worden de maatregelen genoemd die voorkomen dat negatieve gevolgen optreden. Het laatste hoofdstuk concludeert of de maatregelen voldoende zijn om een overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Kenmerk R005-4694008VLH-evp-V01-NL

2 Populatie Rugstreeppad, broedvogels en effecten

In het huidige plangebied komen (strikt) beschermde amfibieën en broedvogels voor. Vanuit de soortgroep amfibieën komt binnen het plangebied de Rugstreeppad voor. De soort is kenmerkend binnen de Noordoostpolder. Ook kan de polder als broedbiotoop dienen voor vogels. Onderstaand wordt per soort een ecologische beschrijving gegeven.

2.1 Rugstreeppad

Het plangebied wordt in zijn geheel aangemerkt als leefgebied voor de Rugstreeppad. Ravon (Reptielen, amfibieën en vissen onderzoek Nederland) heeft in 2007 een onderzoek uitgevoerd: 'Ecologisch onderzoek aan de Rugstreeppad in de Noordoostpolder'. Dit onderzoek biedt een basis voor het mitigatieplan.

Beschrijving Rugstreeppad

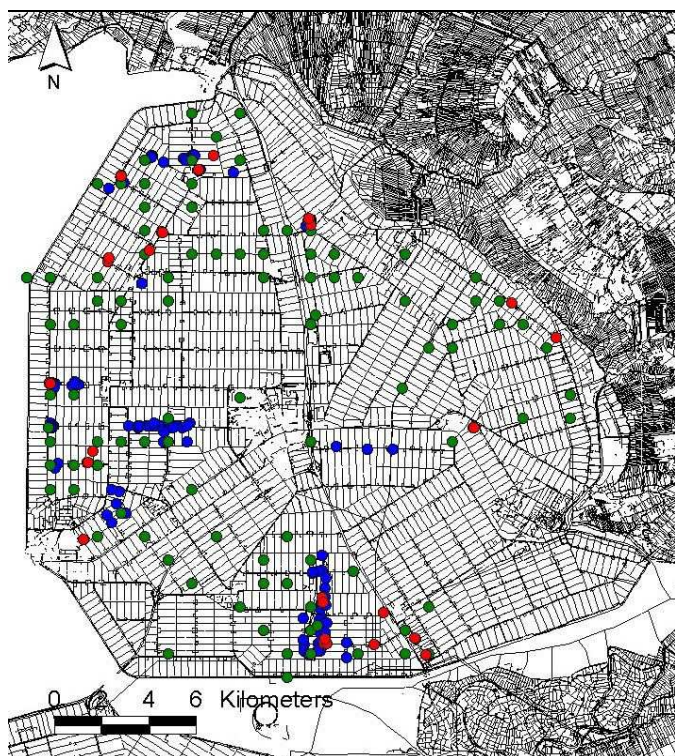
De Rugstreeppad is in bijlage IV van de Habitatrichtlijn opgenomen (zwaarste beschermingsregime) van de Flora- en faunawet opgenomen. De Rugstreeppad komt in Nederland algemeen voor in de duinen en plaatselijk langs de rivieren, zandgronden en heidevelden, maar ook in bouwterreinen, groeven en zand- en klei afgravingen. De Rugstreeppad is een pionierssoort. Dat wil zeggen dat deze soort vaak als eerste in een nieuw te vormen gebied huisvest. Ook heeft de Rugstreeppad een duidelijke voorkeur voor een open en gevarieerde habitat waar hij zich gemakkelijk kan ingraven. De Rugstreeppad is herkenbaar aan zijn donkere (rode en groene) vlekken en een gele verticale rugstreep en heeft een lichaamslengte van 4,5 tot 7 cm. Deze pad is voornamelijk 's nachts actief op zoek naar voedsel zoals mieren, kevers, insecten, geleedpotigen en zo nu en dan slakken en regenwormen. Rugstreeppadden kunnen in de eerste helft van maart hun overwinteringsplaats verlaten. De voortplantingsperiode begint meestal half april, waardoor de larven vanaf eind april tot in september uitkomen. Juvenielen worden vooral in juni tot en met half september aangetroffen. In oktober zoeken ze vervolgens weer hun overwinteringsplaats op [Creemers, 2009].

Gebruik plangebied

Ravon heeft in de periode 2004 tot en met 2007 onderzoek gedaan naar het voorkomen van de rugstreeppad in Flevoland. In 2004 en in 2005 is geheel Flevoland op het voorkomen van de rugstreeppad geïnventariseerd. Dit onderzoek leverde op dat de rugstreeppad in de Noordoostpolder wijd verspreid voorkomt in een relatief lage dichtheid, en dat in zuidelijk en oostelijk Flevoland slechts enkele geïsoleerde populaties voorkomen. De vervolg onderzoeken hebben zich dan ook in de Noordoostpolder geconcentreerd. Het landschap in de Noordoostpolder werd ingedeeld in 7 verschillende habitattypen.

Rugstreeppadden vertonen een voorkeur voor het voortplantingswater en oevers. Het landschapstype 'akker' krijgt, samen met 'weiland / grasland' de laagste waardering. Dit betekent dat de weerstand van deze landschapstypen voor de rugstreeppad relatief hoog is en dat deze landschapstypen de migratie kunnen beperken [Ravon, 2007]. In een terrein als de Noordoostpolder met relatief weinig goed vergraafbare bodem is overwinteringshabitat als schuren en loodsen essentieel voor de Rugstreeppad voor de overleving van de winter.

Figuur 2.1 geeft de waarnemingen van de Rugstreeppad in de Noordoostpolder weer volgens het onderzoek van Ravon uit 2007.

Figuur 2.1 Waarnemingen van de Rugstreeppad in 2004 (groen), in 2006 (blauw) en in 2007 (rood) [Ravon, 2007]

2.2 Broedvogels

Het plangebied bestaat uit een akkerlandschap. Hierdoor kan het in de periode dat de werkzaamheden uitgevoerd worden aan het schakelstation kan dienen als broedbiotoop voor enkele vogels zoals de Scholekster en de Kievit. Onderstaand zijn voor deze soorten hun ideale broedbiotopen weergegeven.

Aan de oevers van de watergangen kunnen Wilde eend en Meerkoet broeden.

Scholekster

Scholeksters zijn van oorsprong kustvogels, maar in de tweede helft van de vorige eeuw zijn scholeksters in toenemende mate in de graslanden van het binnenland gaan broeden. Er wordt gebroed in zowel hooiland, doorbeweid en voorbeweid land. Behalve in de graslanden langs de kust en in het binnenland broeden scholeksters ook in de duinen, op schorren en zelfs op platte daken van gebouwen [Veer 't, R. *et al*, 2009].

Kievit

Kieuiten zijn vooral gebonden aan vochtige graslanden met een korte grazige vegetatie. Droge stukken grasland en plas-dras grasland wordt als broedplaats gemeden. De soort prefereert voorbeweide (schapen) of doorbeweide (1-2 GVE/ha) percelen, later in het seizoen wordt ook gebroed op percelen die al vroeg zijn gemaaid. Ook op maïspercelen die tussen grasland zijn gelegen kunnen hoge dichtheden broeden; het voedsel wordt vooral in de aangrenzende graslanden gezocht. In akkerbouwgebieden zijn de dichtheden aanzienlijk lager [Veer 't, R. *et al*, 2009].

Gebruik plangebied

Op dit moment bestaat het plangebied uit akkerbouwland. Akkerbouwland kunnen voornamelijk voor enkele weidevogels van belang zijn als mogelijk broedbiotoop. Doordat het perceel bestaat uit een bloembollenveld zal tijdens het broedseizoen voornamelijk de randen geschikt zijn als broedbiotoop.

Kenmerk R005-4694008VLH-evp-V01-NL

3 Effectbepaling

Op dit moment bestaat het plangebied uit een intensief gebruikt agrarisch landschap. Door de beoogde ontwikkeling wordt het plangebied ingericht als een schakelstation. Onderstaand worden de mogelijke effecten van de beoogde ontwikkeling behandeld.

3.1 Amfibieën

- **Vernietiging van leefomgeving**

Vernietiging van leefomgeving kan door de aanleg van het schakelstation niet voorkomen worden. Hierdoor dienen mitigerende maatregelen genomen te worden.

- **Verstoring door werkzaamheden**

Werkzaamheden tijdens de migratieperiode kunnen rugstreeppadden verstoren. Dit dient te worden voorkomen en mitigerende maatregelen genomen te worden.

- **Vernietiging en/of verstoring van voortplantingswater**

Binnen het plangebied is nog onbekend of het aanwezige water ook een geschikt voortplantingswater betreft voor de Rugstreeppad. Indien rugstreeppadden binnen het plangebied voorkomen dienen hiervoor mitigerende maatregelen genomen te worden

- **Verwonding en doding van exemplaren**

Door de werkzaamheden is niet uit te sluiten dat exemplaren van de Rugstreeppad gedood worden of verwonding oplopen. Hierdoor dienen mitigerende maatregelen genomen te worden.

- **Verandering in foerageergebied**

Het plangebied heeft maar een beperkte functie als foerageergebied voor rugstreeppadden. Doordat in de naaste omgeving van het plangebied ook veel agrarisch gebied voorkomt zijn extra mitigerende maatregelen niet noodzakelijk.

3.2 Broedvogels

- **Tijdelijke aantasting van broedgebied**

Het plangebied heeft een mogelijk een beperkte functie als broedgebied voor enkele vogels. De werkzaamheden uitvoeren binnen het broedseizoen kan verstoring veroorzaken. Dit dient te worden voorkomen of mitigerende maatregelen dienen te worden genomen.

- **Verandering in foerageergebied**

Het plangebied heeft maar een beperkte functie als foerageergebied voor vogels. Door dat in de naaste omgeving van het plangebied ook veel agrarische gebied voorkomt zijn extra mitigerende maatregelen niet noodzakelijk.

- **Verstoring door werkzaamheden**

De werkzaamheden uitvoeren binnen het broedseizoen kan verstoring veroorzaken. Dit dient te worden voorkomen of mitigerende maatregelen genomen te worden.

4 Mitigerende maatregelen

4.1 Schakelstation Kalenbergerweg

De Rugstreeppad soort is een (strikt) beschermde soort door de Flora en faunawet. Om verwondingen en slachtoffers van deze soort te voorkomen wordt voorafgaand aan de werkzaamheden de Rugstreeppad uit het werkterrein weggevangen. De Rugstreeppad graaft zich gedurende de winterperiode in de grond in en wordt tijdens het voorjaar weer actief en gaat zich dan verplaatsen. Omdat niet gegarandeerd kan worden dat voorafgaand aan de werkzaamheden alle Rugstreeppadden daadwerkelijk zijn weggevangen (enkele exemplaren kunnen altijd later actief worden), kan het voorkomen dat de Rugstreeppad tijdens de uitvoering van het veldwerk nog in het plangebied aanwezig is. Daarnaast is het mogelijk dat de soort terug kan komen. Om dit te voorkomen is het noodzakelijk tijdens de uitvoering enkele maatregelen te nemen.

Voorafgaand aan de werkzaamheden zijn amfibieënschermen geplaatst om de eventueel aanwezige exemplaren binnen de afrastering weg te vangen en bij de poel uit te zetten. Hiervoor is geen ontheffing nodig, omdat het niet de bedoeling is deze dieren (definitief) aan de natuur te onttrekken. De soort mag over kleine afstanden en binnen korte tijd verplaatst worden om ze te beschermen tegen nadelige gevolgen van uw project.

De werkzaamheden veroorzaken geen effecten in het voortplantingsgebied (ondiepe waterplassen / watergangen en dergelijke) van de Rugstreeppad, enkel op mogelijke overwinteringsplaatsen. Effecten op de Rugstreeppad kunnen worden vermeden door:

- De werkzaamheden buiten de overwinterperiode uit te voeren (november tot en met maart), voorafgaand en tijdens de werkzaamheden dieren te vangen en te verplaatsen
- Door het plaatsen van barrières zoals het plaatsen van een amfibieënscherm om te voorkomen dat de dieren terugkeren in het plangebied

Door de zeer kleine schaal van de werkzaamheden en de hoge reproductiecapaciteit van de Rugstreeppad is de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar, mits gewerkt wordt volgens de ondergenoemde werkwijze. Een ontheffing van de Flora- en faunawet is dan niet noodzakelijk.

4.2 Maatregelen vooraf met betrekking tot het voorkomen van amfibieën binnen het plangebied

Afbakening van het werkterrein

Kenmerken amfibieënscher

Binnen dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van een amfibieënscher die het gehele plangebied (inclusief te berijden terrein) omheint. De amfibieën mogen het terrein wel verlaten, maar mogen het terrein niet kunnen betreden vanuit de omliggende omgeving. Door het aanbrengen van een amfibieënscher rondom het plangebied tijdens de migratieperiode wordt voorkomen dat de dieren het werkterrein alsnog kunnen koloniseren. Bij de toegangsweg(en) moeten speciale voorzieningen in de vorm van een rooster of beweegbaar scherm worden aangebracht opdat de amfibieën niet via deze weg het plangebied kunnen betreden.

- Verwijderen van alle begroeiing binnen het plangebied. Door het verwijderen van de begroeiing wordt het plangebied ongeschikt en onaantrekkelijk voor de Rugstreeppad gemaakt
- De gehele projectlocatie ruim voor de paddentrek naar het voortplantingsbiotoop (voor 15 maart 2010) afzetten door een omheining
- Een dergelijke omheining kan bestaan uit een kunststof scherm met een minimale hoogte van 40 a 50 centimeter
- Het scherm dient te worden ingegraven, zodat er geen gaten onder het scherm kunnen ontstaan
- Binnen het plangebied een klein scherm plaatsen in de vorm van een kruis. Met aan beide kanten emmers. Hierdoor kunnen rugstreeppadden in het midden van het plangebied alsnog gevangen worden
- Het amfibieënscher moet gedurende te gehele tijdsperiode van de bouwwerkzaamheden zijn functie kunnen behouden. Eventuele gaten moeten worden dichtgemaakt omdat rugstreeppadden vanuit de polder het plangebied in kunnen trekken als daar zand wordt vergraven. Belangrijk is dat de padden niet tijdens de bouw het plangebied in kunnen. Dit houdt in dat overdag wel enkele openingen gemaakt kunnen worden als deze maar in de avond wel afgesloten worden. Dit kan door een beweegbaar scherm te maken of enkele rechte planken te gebruiken om de in de nacht trekkende dieren te weren binnen het plangebied, omdat tijdens de migratieperiode (april / mei en september / oktober) de rugstreeppad naar verschillende gebieden kunnen trekken. De rugstreeppad is een pionierssoort en houdt van zandige terreinen. Daarom zal deze soort zich als eerste naar bouwterreinen kunnen gaan

- Aan de binnenzijde van het amfibieënscherm, op iedere 10 meter, een emmer plaatsen waarmee (mogelijk) achtergebleven dieren binnen de begrenzing van het werkterrein worden gevangen
- De gevangen dieren dienen door een deskundige buiten het werkterrein te worden geplaatst en buiten het werkterrein te worden uitgezet op een uitzetlocatie
- De rand van de emmer moet gelijk komen te staan met het maaiveld en strak in de grond worden ingegraven, zodat er geen dieren in de spleten tussen de emmers terecht kunnen komen
- Iedere emmer moet worden voorzien van enkele kleine gaten, zodat het eventuele regenwater in de grond kan infiltreren
- De emmers moeten indien nodig afgesloten kunnen worden met een deksel. Indien de migratie periode voorbij is en geen rugstreeppadden meer in het plangebied aanwezig zijn kunnen de emmers worden verwijderd en de gaten weer met zand worden opgevuld
- Tauw controleert de eerste twee weken (exclusief de weekenden). Daarna worden de resultaten geëvalueerd en de vervolgstappen nader bepaald
- Het controleren van het amfibieënscherm op aanwezige gaten in het scherm na de migratieperiode is van belang gedurende de gehele bouwperiode. Geadviseerd wordt deze verantwoordelijkheid bij de aannemer neer te leggen

4.3 Maatregelen met betrekking tot amfibieën tijdens de werkzaamheden

Verstoring tijdens werkzaamheden

Voordat de werkzaamheden van start gaan zijn de aanwezige rugstreeppadden uit hun winterhabitat weggevangen door de deskundigen.

- Als tijdens de werkzaamheden nog exemplaren van de Rugstreeppad worden aangetroffen moet dit worden doorgegeven aan een van de Tauw medewerkers. In geval van twijfel over de soort pad dient altijd contact te worden opgenomen met Tauw. Een kleine digitale fotocamera waarmee de vangst gefotografeerd kan worden kan helpen bij de determinatie van de soort via mail
- De gevangen exemplaren dienen door een medewerker van Tauw te worden uitgezet op een van te voren afgesproken locatie binnen de Noordoostpolder (in dit geval de sloot naast de Kalenbergweg, grenzend aan de locatie) en het leefgebied van de Rugstreeppad
- In de nabijheid van het plangebied kunnen foeragerende vleermuizen aanwezig zijn. Door het gebruik van kunstmatige lichtbronnen vindt verstoring van deze vleermuizen plaats. Om deze reden dient tijdens de werkzaamheden geen gebruik te worden gemaakt van kunstmatige lichtbronnen die naar beneden schijnen, door middel van gebundeld licht

- Het is belangrijk dat de opening in het scherm voor de in- en uitrit van bouwverkeer niet onnodig groot wordt. De rest van het scherm dient ongeschonden te blijven tijdens de gehele bouwperiode. Dit om tijdens de migratie naar het winterhabitat uit te kunnen sluiten dat padden het terrein opnieuw betreden
- 's Nachts moet het amfibieënscherm weer helemaal gesloten worden. Dit kan bijvoorbeeld door een aantal zware planken voor de ingang te plaatsen. Het is hierbij van groot belang dat er zich geen kieren onder of naast de toegang bevinden en dat de planken continu minimaal een zelfde hoogte als het scherm hebben. De Rugstreeppad is vooral 's nachts en in de avond actief
- Rugstreeppadden hebben een voorkeur voor kleine poeltjes om zich voort te planten. Tijdelijk water in bijvoorbeeld bandensporen is hiervoor uitermate geschikt. Een klein plasje wat er enkele weken ligt is al voldoende. Tijdens de werkzaamheden moet daarom het ontstaan kleine poeltjes van eventuele bandensporen of door graafwerkzaamheden worden vermeden. Dit kan bijvoorbeeld door het gebruik van rijplaten of door het terrein tijdens de voortplantingsperiode in mei het terrein te vlakken aan het eind van een werkdag
- Indien de dag temperatuur langdurig boven de 11 graden is en de nachten niet te koud zijn dienen de emmers open te worden gezet
- De emmers dienen dagelijks gecontroleerd te worden en de gevangen individuen moeten op de juiste plaats buiten het plangebied in de noordoostpolder worden uitgezet. Ook is het van belang om de gevangen aantallen en de soort bij te houden op het daarvoor bestemde registratieformulier
- In het weekend dienen de emmers gesloten te worden. Dit om te voorkomen dat de soort te lang in de emmer verblijft zonder schuilmogelijkheden en voedsel
- Werkzaamheden ruimtelijk faseren zodat overgebleven individuen zoveel mogelijk kunnen ontsnappen (richting het amfibieënscherm) Dit betekent dat door een gelijkmatige verdeling van de werkzaamheden de mogelijk overgebleven soorten alsnog kunnen ontsnappen richting de emmers en hierdoor uit het plangebied geplaatst worden

4.4 Maatregelen met betrekking tot het wegvangen van rugstreeppadden binnen het werkgebied

Wat te doen als amfibieën worden aangetroffen in de emmers?

- Zorgvuldig handelen is van belang bij de behandeling van eventuele gevangen rugstreeppadden (en ook bij de niet beschermde soorten). Alle in de emmers aangetroffen amfibieën worden verplaatst naar de uitzetlocatie, dus ook soorten die minder strikt of niet wettelijk beschermd zijn. De vangemmers kunnen worden gebruikt voor het transport van de dieren en daarna weer worden teruggeplaatst. De 24-uurs controles worden verricht door Tauw

Wat te doen als er niks wordt aangetroffen in de emmers?

Indien niks wordt aangetroffen in de emmers bevinden zich kennelijk geen amfibieën en/of grondgebonden dieren in het plangebied of zijn deze reeds gemigreerd. De eens per 24 uur controle dient echter te worden voortgezet tot het eind van het migratieseizoen eind mei of als na 4 weken niets was aangetroffen in de emmers.

- Start controleren van de emmers medio 15 maart 2010. Indien de weersomstandigheden warmer of kouder worden kan deze datum worden opgeschoven. De controle dient echter te worden voortgezet tot en met een maand na de start van het migratieseizoen. Als blijkt dat weinig tot geen rugstreeppadden aanwezig zijn binnen het gebied dienen de deksels op de emmers worden geplaatst
- Controle van de emmers dient elke 24 uur plaats te vinden. Door dit dagelijks te laten plaats vinden kan letsel aan de dieren die in de emmers terecht komen worden voorkomen
- Omdat de migratie 's nachts plaatsvindt, dienen de controle rondes 's ochtends rond 07.00 uur te worden afgewerkt. Deze werkwijze minimaliseert het predatierisico en verkort de verblijftijd in de emmers, die het welzijn van de dieren ten goede komt

4.5 Compenserende maatregelen met betrekking tot voortplantingswater

De Noordoostpolder maakt onderdeel uit van het leefgebied van de Rugstreeppad. Indien TenneT ruimte beschikbaar heeft binnen het plangebied en de Rugstreeppad is in het plangebied waargenomen is het belangrijk en ook verplicht om compenserende maatregelen te nemen om het leefgebied van de Rugstreeppad ook na de bouw te optimaliseren.

- Op het terrein van het schakelstation een strook beschikbaar stellen als leefgebied voor de Rugstreeppad
- Op plaatsen waar soort voorkomt, de natte omstandigheden veilig stellen
- Op deze strook voortplantingswater realiseren voor de Rugstreeppad
- De poelen moeten stilstaand water bevatten maar mogen droog komen te staan
- De poel niet te diep maken, zodat het water snel opwarmt. Dus diepte langs randen voor minstens 50 % 10-30 cm
- De poel mag niet te sterk beschaduwd zijn. Meer dan 50 % zonnige ligging van de poel
- De oevers van de poel moeten geleidelijk aflopen. Talud vanaf 1:4
- 's Zomers moet de poel voldoende water bevatten en diep genoeg zijn voor de ontwikkeling van larven: minstens een meter water
- De poel moet waterplanten herbergen voor het afzetten van de eieren en schuilmogelijkheden
- Het water mag niet te zuur zijn (pH niet lager dan 6)
- Er mag niet te veel concurrentie zijn (geen vissen)
- Graaf- en beheersactiviteiten ten behoeve van poelen moeten plaatsvinden tussen oktober en maart, wanneer de rugstreeppadden elders overwinteren

- Jaarlijks de poelen schoonhouden van het te veel aan vegetatie, zodat de poel geschikt blijft voor de pionierssoort
- In geval van sloten: zorg voor smalle sloten (< 3 meter) met geleidelijk oplopend oevertalud en een extensief schoningsbeheer gericht op dicht ontwikkelde vegetaties. Voor kom hoog opgaande schaduwgevende (riet)oeverbegroeiing

Als blijkt dat tijdens het migratie seizoen geen Rugstreeppad is waargenomen in het plangebied is het niet verplicht om de bovenstaande compenserende maatregelen uit te voeren. Maar omdat het met deze beschermde soort binnen Nederland niet goed gaat mag het uiteraard wel om de bovenstaande compenserende maatregelen uit te voeren en zo het leefgebied van de Rugstreeppad alsnog te verbeteren.

4.6 Maatregelen met betrekking tot broedvogels

Het terrein is weinig begroeid en vrij open. Maaien en/of kappen van begroeiing is daarom niet noodzakelijk. In eerste instantie kan eventueel een zogenaamde weidesleep worden gebruikt die met een tractor wordt voortbewogen als broedvogels nestindicerend gedrag gaan vertonen. Dit kan echter alleen als de temperatuur onder de 10 graden is (voordat de Rugstreeppad gaat migreren). Het is hier bij van groot belang dat gebiedsdekkend gewerkt wordt. Alle stroken en randjes die niet verstoord worden kunnen door vogels worden benut als nestgelegenheid. Het is daarom raadzaam om die plekken die moeilijk bereikbaar kunnen worden (stroken langs hekwerk, muren, hoeken et cetera) lopend te doorkruisen.

Het is raadzaam om te letten op 'nestindicerend gedrag':

- Individuen / paartjes die zich herhaaldelijk op dezelfde plek bevinden
- Alarmkreten en 'aanvallen' richting verstoorder
- Vogels die met gras / takjes heen en weer vliegen

Als de temperatuur gaat oplopen kunnen broedvogels ook door de andere weringstechnieken worden verjaagd. Eventueel kunnen aanvullend mobiele vogelverschrikkers worden ingezet. Zogenaamde "scarey men" zijn vogelverschrikkers die ook een goed alternatief vormen voor moeilijk begaanbare plaatsen. Ook zijn verschillende geluiden en linten goed toepasbaar. Let wel op dat gewinning niet kan optreden. Zorg hierdoor voor voldoende afwisseling.

De start van het broedseizoen voor vogels is half maart, dit is echter indicatief, het is raadzaam om op tijd te starten met de weringswerkzaamheden. Het is belangrijk dat voor het realiseren van de verstoring ruim de tijd wordt genomen. Even in enkele minuten het terrein doorkruisen of kort harde geluid te produceren is niet afdoende.

4.7 Overige maatregelen

- Gedurende de werkzaamheden is voor alle in het plangebied aanwezige dier- en plantensoorten de zorgplicht van kracht
- Bij het aanhouden van zachte weersomstandigheden is een vroege start van de paddentrek te verwachten. Houdt hier rekening mee in de planning. Zodat ook deze tabel 1 soort niet door zwaar materiaal wordt gedood
- De amfibieënwerkzaamheden dienen nauwkeurig te worden bijgehouden en opgeslagen. Daardoor is het van belang om een checklist bij te houden. Deze waarnemingen dienen als naslagwerk en vormen het bewijs voor de moeite die opgenomen is om individuen van beschermde en niet beschermde soorten in het kader van de zorgplicht weg te vangen en te verplaatsen
- Op deze checklist worden datum, tijd, naam medewerker, weertype en veldwaarnemingen vermeld

Wat te doen als overige dieren worden aangetroffen in de emmers?

Ook overige soorten, zoals muizen, kunnen terecht komen in de emmers. In het kader van de zorgplicht dienen ook de overige soorten uit het plangebied te worden verplaatst zodat zij hun weg kunnen vervolgen. Een aparte locatie is hiervoor echter niet noodzakelijk. Deze dieren kunnen aan de andere kant van het hek op een rustige plaats weer worden uitgezet. Plaats een stokje in de emmers zodat de kleine zoogdieren weer uit de emmer kan komen en hierdoor niet in de stress schieten en overlijden.

Kenmerk R005-4694008VLH-evp-V01-NL

5 Conclusies en aanbevelingen

TenneT is voornemens een schakelstation en kabeltracé aan te leggen in Luttelgeest. Eerder onderzoek heeft aangetoond dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de Rugstreeppad. De herinrichting kan mogelijk negatieve effecten op de Rugstreeppad en enkele broedvogels veroorzaken en daardoor de Flora- en faunawet overtreden.

5.1 Conclusies

- Door het nemen van mitigerende maatregelen worden negatieve effecten op de aanwezige (strikt) beschermde amfibieën uitgesloten. De mitigerende maatregelen, opgesomd in hoofdstuk 4, leiden tot behoud van de ecologische functionaliteit van het plangebied voor de Rugstreeppad
- Door het nemen van mitigerende maatregelen wordt de Flora- en faunawet niet overtreden. Een ontheffing van deze wet is met in acht name van deze maatregelen niet noodzakelijk

5.2 Aanbevelingen

- Voor alle soorten geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan moet er rekening worden gehouden zoveel als redelijkerwijs mogelijk is om schade aan deze soorten te voorkomen

Kenmerk R005-4694008VLH-evp-V01-NL

6 Bronvermelding

Literatuur

[Creemers, 2009]

De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse fauna 9

Creemers, R.C.M. en J.J.C.W. van Delft, Ravon, 2009. Nationaal Natuurhistorisch museum Naturalis, European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

[Veer 't, R. *et al*, 2009].

Kernkwaliteiten Laag Holland: Weidevogels en moerasvogels

Ron van 't Veer, Jan van der Geld & Kees Scharringa. Landschap Noord-Holland, Van 't Veer & de Boer Advies. In opdracht van Provincie Noord-Holland & Nationaal Landschap Laag Holland, September, 2009

Website

www.ravon.nl

www.sovon.nl

Kenmerk R005-4694008VLH-evp-V01-NL
